

Tikka Tuomas

17.3.2020

21/20/L/A

Eduskunta, talousvaliokunta
tav@eduskunta.fi

E 11/2020 vp Valtioneuvoston selvitys: Päästökauppaa koskevat valtiontuen suuntaviivat vuoden 2020 jälkeen; komission luonnos suuntaviivoiksi

Pyydettyinä lausuntona Valtioneuvoston selvityksestä päästökauppaa koskevien valtiontukien suuntaviivoista vuoden 2020 jälkeen Metsäteollisuus ry toteaa seuraavaa:

Tuki-intensiteettikerroin

Komissio esittää tuki-intensiteettikertoimen pitämistä vuoden 2019-2020 tasolla. TEM:n muistiossa kuitenkin esitetään kertoimen leikkaamista Suomen kannaksi. Tuki-intensiteettikertoimen tarkoitus on rajoittaa kompensaation määrää kaikkialla EU:ssa siten että maksettava kompensaatio on kaikkialla epäsuoria kustannuksia matalampi. Myös Suomessa kerroin rajoittaa teollisuudelle maksettavan kompensaation määrää. Suomessa on lisäksi kansallisesti päätetty puolittaa EU:n tasolla asetettu kerroin.

Metsäteollisuuden mielestä komission esitys on kohtuullinen. Kerrointa on laskettu jo nykyisen kauden aikana huomattavasti. Analytikkotalo Power-Derivan (2019) selvityksen perusteella energiantensiivisen teollisuuden lisäkustannukset ovat korkeammat nykyiseen maksimikompensaatioon verrattuna. Todellista perustetta leikata kerrointa lisää ei siis ole.

Metsäteollisuus ry:n mielestä Suomen ei tule ajaa lisäleikkauksia tuki-intensiteettikertoimeen.

Valtiontukisäännön kohta 54: Ehdollisuus

Komissio esittää ilmastotoimenpiteitä ja -investointeja kompensaation maksamisen ehdoksi. Toimenpiteitä olisivat esimerkiksi energiatehokkuustoimet, investoinnit uusiutuvaan sähköön, vihreät sähkösopimukset ja investointi hiilijalanjäljen pienentämiseen.

Komission esittämä muotoilu muuttaisi kompensaation luonnetta merkittävästi. Päästökauppakompensaatio ei olisi enää selkeästi

Tikka Tuomas

17.3.2020

21/20/L/A

kompensointi lisäkustannuksille teollisuuden sähkölaskussa vaan se muuttuisi ilmastoinvestointituen kaltaiseksi mekanismiksi sähköintensiiviselle teollisuudelle. Todellinen kompensointisuoja siis heikentyisi. Lisäksi yritykset joutuisivat kohdistamaan ensisijaisesti ilmastotoimet ja investoinnit maihin, jotka käyttävät kompensointia myös tulevaisuudessa. Toisin sanoen tästä seuraisi väistämättä riski ilmastoinvestointien siirtymisestä pois niistä maista, jotka eivät ota kompensointia käyttöön niihin maihin, jotka päättävät käyttää kompensointia.

Metsäteollisuuden mielestä Suomen pitäisi lähtökohtaisesti vastustaa komission esittämiä lisäehtoja. Kompensointi tulee säilyttää kompensointina lisäkustannuksille sähkölaskussa. Mikäli komission esittämä ehdollisuus kuitenkin toteutuu, niin kompensointi-ohjelman jatkaminen Suomessa on tulevien kotimaisien ilmastotoimien kannalta entistäkin tärkeämpää.

Alueellinen päästökerroin

Komissio esittää alueellisia sähkön päästökertoimia määriteltäväksi nykyistä pienemmille alueille. Sähkömarkkinoita on yhtenäistetty ja ollaan edelleen yhtenäistämässä systemaattisesti EU:ssa ja siirtoyhteyksiä parannetaan jatkuvasti EU:n jäsenmaiden välillä. Tällöin hiilidioksidikustannus siirtyy myös tehokkaammin laajemmalle alueelle. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että Keski-Euroopassa kivihieillä tuotettu sähkö aiheuttaa hiilidioksidikustannusta myös suomalaiselle teollisuudelle Suomessa.

Komission linjaus on ristiriidassa sähkömarkkinoiden kehityksen kanssa. Alueellisia päästökertoimia tulisi tarkastella valtiontukisäännöissä nykyistä laajemmilla alueille. Metsäteollisuuden mielestä Suomen kanta on hyvä tämän asian suhteen.

Valtiontukisäännön kohta 21: Sektorikohtaiset rajaukset

Komissio esittää valtiontukisääntöluonnoksen tapaa sulkea toimialoja pois kompensoinnin piiristä maakohtaisesti. Tämä johtaisi epävarmuuteen niissä maissa, joissa kompensoinnin jatkoa pohditaan. Lisäksi mahdolliset rajaukset yksittäisissä jäsenmaissa johtaisivat epätasa-arvoiseen kohteluun. Suomi ei ole ottanut aiheeseen kantaa.

Metsäteollisuuden mielestä Suomen tulisi vastustaa tämän tyyppisiä lisäyksiä valtiontukisääntöön. Mikäli toimiala on analysoitu erityisen alttiiksi sähkön kustannusvaikutuksille, niin kompensointi-ohjelmien tulee olla mahdollisimman samanlaiset kaikissa jäsenmaissa.

Tikka Tuomas

17.3.2020

21/20/L/A

Kompensaation jatko suomessa

Kiristynvä ilmastopolitiikka EU:ssa ja Suomessa tulee tarkoittamaan päästöoikeuksien määrän tuntuva niukentumista tulevaisuudessa, mikä johtaa epäsuorien kustannuksien kasvuun. Kompensaatiolle tulee olemaan tulevaisuudessa kasvava tarve.

Samaan aikaan valtavat epävarmuustekijät maailman taloudessa ovat voimakkaassa kasvussa ja kilpailu eri maissa sijaitsevien tehtaiden välillä on yhä kovempaa. Yhä harvempi epävarmuutta lisäävä ja yritysten toimintaa uhkaava tekijä on Suomen päätettävissä. Metsäteollisuuden mielestä suomalaisen teollisuuden toiminnan kansainvälisesti tasapuolisten kilpailuedellytysten turvaaminen on yhä tärkeämpää tulevaisuudessa. Päästökauppakompensaation käyttäminen on yksi niistä yhä harvemmista keinoista, joita Suomella on omassa päätöksentekovallassa.

Muistion sivulla 6 todetaan seuraavaa: *"Euroopan komission 11.2.2020 järjestämässä kokouksessa usea maa näki kompensatiotuen keskeisenä keinona, jolla voidaan suojata eurooppalaisen teollisuuden kilpailukykyä suhteessa kolmansiin maihin sekä hillitä hiilivuodon riskiä."*

Työ- ja elinkeinoministeriön analyysin perusteella vaikuttaa siltä, että useissa Euroopan maissa oltaisiin jatkamassa kompensatiota. Metsäteollisuus ry on erittäin huolissaan kompensaaion lakkauttamisen seurauksista Suomen ja maailmantalouden nykyisissä olosuhteissa.

Metsäteollisuuden mielestä päästökauppakompensaation jatkon harkinnassa tulisi huomioida vähintään seuraavat tekijät:

- EU:n kiristynvä ilmastopolitiikka ja sen vaikutukset epäsuoriin kustannuksiin
- Huomattava epävarmuuksien kasvu maailman taloudessa
- Useiden muiden EU-maiden tahtotila kompensoida tulevaisuudessa ja niiden vaikutus ehdollisiin ilmastoinvestointeihin ja yritysten kilpailukykyyn.

Metsäteollisuus ry

Tuomas Tikka
Energia- ja päästökauppa-asiantuntija